

Березянко Т.В.,
доцент кафедри ринкової економіки,
обліку та фінансів
Інституту післядипломної освіти
Національного університету
харчових технологій,
м.Київ, Україна

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ПРОЗОРОСТІ ОЛІГОПОЛЬНОГО ЯДРА ОЛІЄ-ЖИРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Розкриття інформації визнано одним із основних правил корпоративного управління. Основні аналітичні та аудиторські агенції, наприклад PwC [1] використовують Індекс прозорості з 2001 р., хоча теоретичне обґрунтування його зроблено ще в 1932 р.[2]. В Україні розпочато обчислення Індексу прозорості у 2012 р. Просування програми обчислення Індексу прозорості фінансується USAID в рамках проекту «Об'єднуємося заради реформ» (UNITER).

Індекс формується з урахуванням чотирьох критеріїв:

- публікація звітності, що віддзеркалює практики компанії у соціальній та екологічній сферах – 40%;
- доступність інформації та розкриття її за напрямками КСВ – 15%;
- прозорість (легкість доступу до означеної вище інформації – «контакт в один клік») – 35%;
- навігація (наявність контактних зв'язків, можливість використати сайт людьми з обмеженими можливостями) – 15%.

Таблиця 1

Визначення рівня прозорості 2011-2014 рр. по оліє-жировому сектору

Назва компанії	Бали	Відносний рівень, %	Бали	Відносний рівень, %	Бали	Відносний рівень, %
	2012		2013		2014	
Оліє-жировий сектор						
Олігопольне ядро						
Кернелл-трейд (ДП Kernell Holding SA) http://www.kernel.ua/ru/	32	16	36	18	32	16

Kernell Holding SA http://www.kernel.ua/ru/	38	19	32	16	24	12
Приколотнянський ОЕЗ (ДП Кернелл)	0	0	0	0	0	0
Каргілл www.cargill.com	16	8	14	7	10	5
Вінницький ОЖК (ДП Віолія)	0	0	0	0	0	0
<i>Крупні</i>						
Дніпропетровський ОЕЗ (ДП Бунге) www.oleina.com	22	11	22	11	20	10
Сантрейд (ДП Бунге) http://131855.ua.all.biz	0	0	0	0	0	0
<i>Середні</i>						
Серна (ДП Glencore) http://75851.ua.all.biz/	0	0	0	0	0	0
Запорізький МЖК (ТОВ Агрокосм («Приват») - http://zmgk.com.ua/	16	8	14	7	12	6
ПАТ « Пологівський ОЕЗ» (von Sass AG) http://mezpology.zp.ua/contacts	12	6	10	5	10	5
<i>Малі пп.</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Провідні підприємства харчової промисловості [3]</i>						
Оболонь http://www.obolon.ua/	50	25	140	70	140	70
Імперіал Тобакко Україна http://imperial-tobacco.com.ua/ru/	50	25	14	7	14	7
Миронівський хлібопродукт http://www.mhp.com.ua/uk/home	43	21	41	20	38	19
Нібулон www.nibulon.com/	33	16	33	16	-	-
Нестле-Україна https://www.nestle.ua/info/contact	29	14	12	6	-	-
Проктер енд Гембл Україна http://www.pg.com.ua/	24	12	24	12	24	12
Конті http://www.konti.com/ru/investors/lc	23	11	12	6	-	-
Рошен http://roshen.com/ua	19	9	10	5	10	5
Філіп Морріс Україна http://www.pmi.com/marketpages/Pages/market_uk_ua.	13	7	12	6	12	6

aspx						
------	--	--	--	--	--	--

- бальну оцінку компаній, що не вдосконалювали КСВ-практики було знижено у наступному році

Звертає увагу нехтування наданням громаді, суспільству, зацікавленим сторонам інформації щодо суспільно важливих, реформаторських та інтеграційних напрямків діяльності компаній. Здебільшого компанії пропонують яскравий популістський буклет/сайт, іміджевого та маркетингового спрямування, який може бути оцінено як PR-захід.

Таблиця 2

Направленість інформаційної прозорості компаній оліє-жирового комплексу

Підприємства	Консолідатор	Характеристики
Кернелл-трейд (ДП Kernell Holding SA) http://www.kernel.ua/ru/	Кернелл	Сайт на англ. мові, інформація щодо ділових практик стосується виробничих процесів, надано перелік аналітиків-комунікаторів, інформація про благодійну діяльність та підтримку громад
Kernell Holding SA http://www.kernel.ua/ru/		
Приколотнянський ОЕЗ	Харківська обл.	Сайт відсутній, інформація лише про акції та виробництво продукції
ПРАТ «Вовчанський ОЕЗ»		
ПРАТ «Полтав. ОЕЗ–Кернел Груп»	м. Полтава	Сайт містить повний перелік афілійованих осіб, довідкову інформацію про річний звіт та збори
ПАТ «Кіровоградолія» http://kirovogradoliya.pat.ua/emitents	м. Кіровоград	
ТОВ «Бандурський ОЕЗ»	Миколаївська обл.	Сайт відсутній
ТОВ «Україн. Чорном. індустрія»	Одеська обл.	Сайт відсутній
Каргілл www.cargill.com	м. Київ	Цілодобова лінія етики
Кахов. філія ТОВ «АТ Каргілл»	Херсон. обл.	Сайт відсутній
ТОВ «Комбінат-Каргілл»	м. Донецьк	зруйновано у наслідок військових дій
ТОВ «Екотранс» (ДП «Олсідс-Україна»)	Миколаївська обл.	Сайт відсутній
Дніпропетровський ОЕЗ	Бунге	Сайт призначений просуванню продукції
Сантрейд http://131855.ua.all.biz		
Віолія		Сайт на англ. мові має декларативну функцію, КСВ не відтворено

Укладено автором

За результатами аналізу Центру «Розвиток КСВ» рівень прозорості сайтів компаній в Україні не підвищується.

Таблиця 3

Участь компаній оліє-жирового сектору в житті громади

Підприємство	Напрямок стосунків	Оцінка ,%
Кернелл	Співпраця із зацікавленими сторонами: розвиток сіл, щорічне обговорення потреб з урахуванням бюджетних обмежень, публікація 4-х корпоративних газет (70000 примірників) для розповсюдження КСВ практики, контроль та зворотній зв'язок, публікується на сайті спеціальна інформація для інвесторів	25
	Партнерські відносини з громадою: угода про соціальне партнерство із 70% сіл – фінансування потреб шкіл та дитячих садків, діє соціальний благодійний фонд для громад місця розташування	
	Участь у розвитку охорони здоров'я та культури: проведення змагань, конкурсів, екскурсій	
Каргілл	Підтримка початкової освіти та спеціалізованих аграрних інститутів	15
Віолія	Інформація відсутня	

Бізнес-групи з метою полегшення ведення діяльності з одного боку підтримують існуючу практику індивідуальних поступок, преференцій, особливих стосунків, а з другого – очікують на впорядкування ділового середовища державними інституціями, при цьому не спираючись на національні законодавчі можливості, а здебільшого, на примусове застосування міжнародних стандартів та норм.

Цей тренд яскраво відображено в поточній кризовій ситуації країни: тобто, великий бізнес замість ініціювання (лобіювання) розвитку законодавчого впорядкування усього бізнес-середовища продовжує займатись індивідуальними рішеннями, що і підтримує корупцію.

Отримані результати експертної оцінки дозволяють отримати висновок щодо практично повної неврегульованості питання відповідальності на рівні національного законодавства. Має бути значно кращим і внутрішнє забезпечення контролю та прозорості. Ставлення внутрішнього менеджменту до нагальних процесів регулювання дозволяє стверджувати про наявність ґрунту для впровадження системи соціальної та суспільної відповідальності, а також неформалізоване очікування впровадження означених методів корекції корпоративної поведінки.

Література.

1. Gu Q., Day C. Teachers resilience: A necessary condition for effectiveness - – Ел.ресурс – Режим доступу: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0742051X06001028> - Перевірено 25.10.2014
2. Piaget J. The Moral Judgment of the Child. 1932. N-Y.: Macmillan – Ел.ресурс – Режим доступу: https://books.google.com.ua/books?id=w7V_AgAAQBAJ&pg=PT752&lpg=PT752&dq=http://gtindex.net/&source=bl&ots=Z0W9O1Jfah&sig=FFFd3iKSJnPnZDHD1rxD-9tSF-g&hl=uk&sa=X&ei=ApurVNB4M-aqywO60IHoDA&ved=0CDMQ6AEwAw#v=onepage&q=http%3A%2F%2Fgtindex.net%2F&f=false – Перевірено 14.10.2014
3. Індекс прозорості компаній 2013 / Центр «Розвиток КСВ» - Ел.сайт. – Режим доступу: <http://csr-ukraine.org/>